

<http://hdr.undp.org/>

UNDP Contacts:

New York and Brasilia
 Ms. Niamh Collier
 Tel: +1 212 906 6111
 Cell: +1 917 609 5133
 niamh.collier@undp.org
 Ms. Marisol Sanjines
 Tel: +1 212 906 6763
 Cell: +1 646 201 8036
 marisol.sanjines@undp.org

Geneva and Paris
 Mr. Jean Fabre
 Tel: +41 22 917 8542
 Cell: +41 79 437 07 76
 jean.fabre@undp.org

Brussels
 Mr. Peter Thesin
 Tel: +32-2 505 46 28
 Cell: +32 478312027
 peter.thesin@undp.org

Copenhagen
 Ms. Christine Drud
 Tel: +45 35 46 71 54
 Cell: +45 29 45 23 20
 christine.drud@undp.org

Tokyo
 Mr. Toshiya Nishigori
 Tel: +81 3 5467 4751
 Cell: +81 90 7200 3295
 or +81 80 2016 3078
 toshiya.nishigori@undp.org

Washington
 Ms. Cara Santos Pianesi
 Tel: +1 202 331 9130
 Cell: +1 202 262 3381
 cara.santos@undp.org

Bratislava
 Mr. Zoran Stevanovic
 Tel: +421 2 59337 428
 Cell: +421 908 729 846
 zoran.stevanovic@undp.org

Bangkok
 Ms. Cherie Hart
 Tel: +662 288 2133
 Cell: +66 8 1 918 1564
 cherie.hart@undp.org

New Delhi
 Ms. Surekha Subarwal
 Tel: +91 11 46532330
 Cell: +91 9810153924
 surekha.subarwal@undp.org

Mexico City
 Ms. Maria Amparo Lasso
 Tel: +5255 52 63 98 94
 Cell: +5255 29 66 79 72
 maria.lasso@undp.org

Moscow
 Ms. Snizhana Kolomiiets
 Tel: +7 (495) 787 2100 (ext.2235)
 Cell: +7 916 107-9416
 snizhana.kolomiiets@undp.org

London
 Ms. Chandrika Deshpande
 Tel: +44 020 7396 5338
 Cell: +44 (0) 7957 460 246
 chandrika.deshpande@undp.org

Raportul Dezvoltării Umane

Moldova

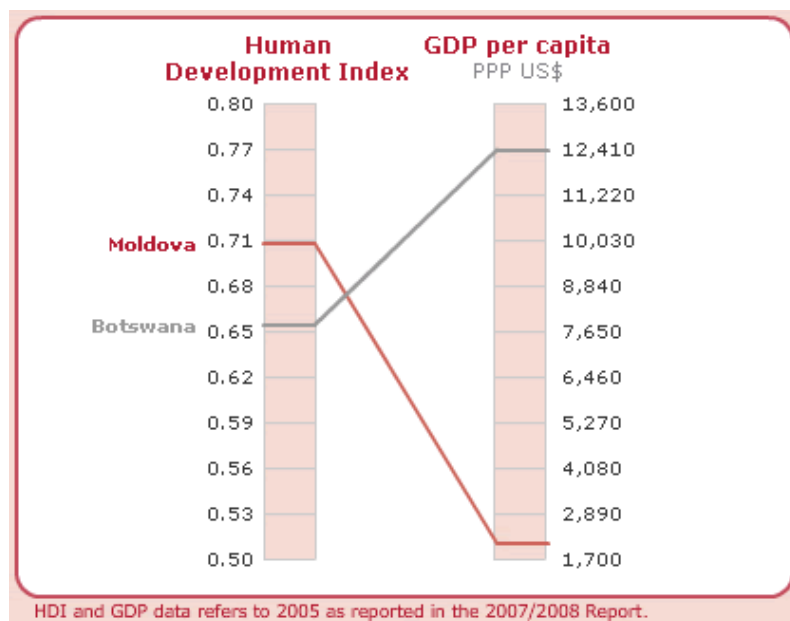
Indicele Dezvoltării Umane – dincolo de venit

În fiecare an, începînd cu 1990, Raportul Dezvoltării Umane publică indicele dezvoltării umane (IDU) care examinează nu doar PIB-ul dar și bunăstarea oamenilor. IDU include trei dimensiuni ale dezvoltării umane: o viață lungă și sănătoasă (măsurată prin speranța de viață), educație (măsurat prin știința de carte la adulți și înrolarea în învățămîntul primar, secundar și terțiar) și un trai decent (măsurat prin paritatea puterii de cumpărare și venit). În nici un caz indicele este un mecanism de măsurare a nivelului de dezvoltare umană. De exemplu, acesta nu include indicatori importanți ca inegalitatea și cei care sunt foarte greu de măsurat – respectarea drepturilor omului și libertățile politice. Ceea ce oferă acest indice este o prismă vastă pentru examinarea progresului uman și legătura complexă dintre venit și bunăstare.

IDU pentru Republica Moldova este 0.708, ce situează Moldova pe locul 111 dintre cele 177 țări incluse în clasament (Tabelul 1).

Tabel 1: Indicele dezvoltării umane, Moldova, 2005				
Valoarea IDU	Speranța de viață la naștere (ani)	Rata științei de carte la adulți (% vîrsta 15 și mai mult)	Rata înrolării în învățămîntul primar, secundar și terțiar (%)	PIB pe cap de locuitor (PPP dolari SUA)
1. Islanda (0.968)	1. Japonia (82.3)	1. Georgia (100.0)	1. Australia (113.0)	1. Luxemburg (60,228)
109. Turkmenistan (0.713)	105. Trinidad și Tobago (69.2)	11. Ucraina (99.4)	100. El Salvador (70.4)	133. Djibouti (2,178)
110. Nicaragua (0.710)	106. Belarus (68.7)	12. Armenia (99.4)	101. Macedonia (TFYR) (70.1)	134. Mongolia (2,107)
111. Moldova (0.708)	107. Moldova (68.4)	13. Moldova (99.1)	102. Moldova (69.7)	135. Moldova (2,100)
112. Egipt (0.708)	108. Fiji (68.3)	14. Tonga (98.9)	103. Botswana (69.5)	136. Sudan (2,083)
113. Uzbekistan (0.702)	109. Grenada (68.2)	15. Azerbaidjan (98.8)	104. China (69.1)	137. Uzbekistan (2,063)
177. Sierra Leone (0.336)	177. Zambia (40.5)	139. Burkina Faso (23.6)	172. Nigeria (22.7)	174. Malawi (667)

Figura 1: Indicele dezvoltării umane ne oferă o informație mai completă decât venitul

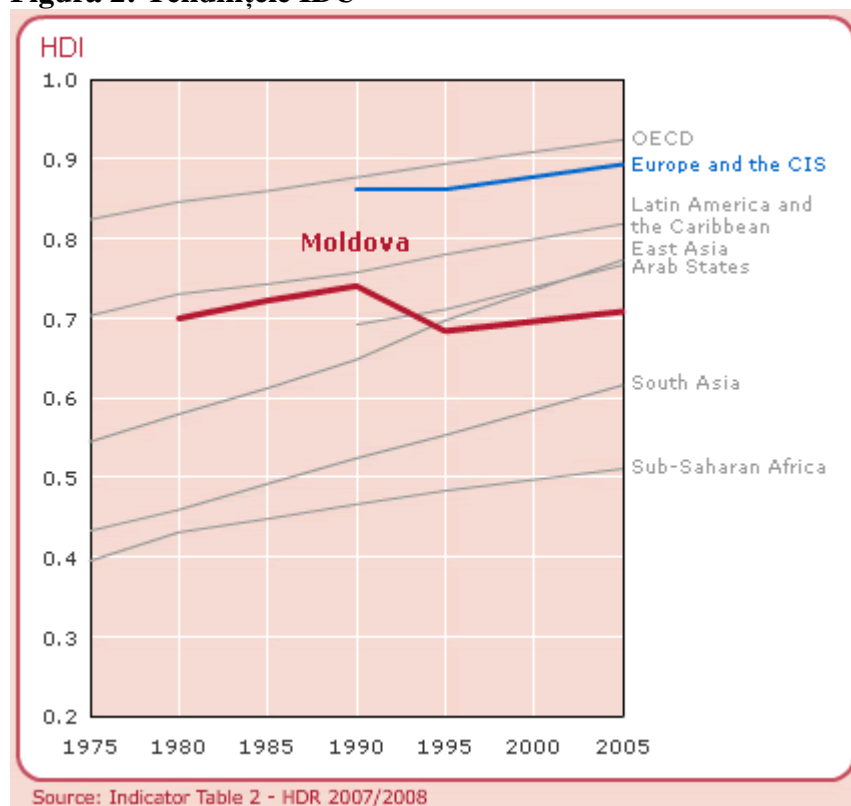

IDU din anul curent, care se referă la 2005, pune în evidență decalajele mari în bunăstarea și speranța de viață care continuă să divizeze nivelul în creștere al interconexiunii țărilor. Examinând cele mai fundamentale aspecte ale vieții și oportunităților oamenilor, avem o imagine clară despre dezvoltarea unei țări decât informația pe care o pot oferi alți indicatori ca PIB pe cap de locuitor. Figura 2 arată că țările cu același nivel de IDU ca Rep. Moldova pot avea diferite niveluri de venit și speranță de viață.

Dintre componenții IDU, doar venitul și înrolarea sunt receptive la schimbările în politicile de termen scurt. Din această cauză, este important să examinăm schimbările în indicele dezvoltării umane de-a lungul timpului.

Tendențele Indicelui Dezvoltării Umane ne comunică date interesante. De la mijlocul anilor 1970 aproape toate regiunile au reușit să-și îmbunătățească IDU (Figura 2). Asia de est și Asia de sud au progresat mult începând cu anii 1990. Europa centrală și de est și Comunitatea Statelor Independente (CSI), în urma unui declin catastrofal în prima jumătate a anilor 1990, și-a revenit atingând nivelul de până la criză. Unica excepție principală este Africa sub-sahariană. Începând cu anii 1990, țările din această regiune au stagnat, în parte din cauza crizei economice dar cel mai mult din cauza impactului catastrofal al HIV/SIDA asupra speranței de viață.

Figura 2: Tendințele IDU

Consolidarea capacităților femeilor

IDU măsoară realizările medii ale unei țări însă nu include gradul inechilibrului de genuri în aceste realizări. Indicele Dezvoltării Gender (IDG), introdus în RDU 1995, măsoară realizările în aceleași dimensiuni folosind aceeași indicatori ca și IDU însă reflectă inegalitățile în realizări dintre femei și bărbați. Este IDU ajustat pentru inegalitatea genurilor. Cu cât mai mare este decalajul genurilor în dezvoltarea umană de bază, cu atât mai mică este valoarea IDG a țării ce ține de IDU.

Valoarea IDG pentru Rep. Moldova de 0.704 trebuie comparată cu valoarea IDU care constituie 0.708. Valoarea IDG reprezintă 99.4% din valoarea IDU. Dintre 156 țări cu valori IDG și IDU, 49 țări au o rată mai bună decât Rep. Moldova.

Tabelul 2 arată rata IDG a Rep. Moldova față de IDU al altor țări și valorile pentru anumite valori în calcularea IDG.

Tabela 2: IDG comparat la IDU – un mod de măsurare a disparităților			
IDG ca % al IDU	Speranța de viață la naștere (ani) 2004	Rata științei de carte la adulți (% vârsta 15 și mai mult) 2004	Rata înrolării în învățământul primar, secundar și terțiar, 2004
	Femei ca % bărbați	Femei ca % bărbați	Femei ca % bărbați
1. Maldive (100.4%)	1. Federația Rusă (123.1%)	1. Lesotho (122.5%)	1. Emiratele Unite Arabe (126.0%)
48. Cehia (99.5%)	17. Șri Lanka (111.4%)	52. Italia (99.2%)	26. Honduras (108.9%)
49. Bolivia	18. Slovacia	53. Albania (99.1%)	27. Polonia (108.8%)
		54. Moldova (99.0%)	28. Moldova (108.7%)
		55. Bulgaria (99.0%)	

(99.5%) 50. Moldova (99.5%)	(111.2%) 19. Moldova (111.2%)	56. Turkmenistan (98.9%)	29. Norvegia (108.6%) 30. Danemarca (108.4%)
51. Finlanda (99.5%)	20. Honduras (111.1%)		
52. Jamaica (99.5%)	21. Brazilia (110.9%)		

156. Yemen (92.7%) 194. Nigeria (96.9%) 152. Afganistan (29.2%) 194. Afganistan (55.3%)

Indicele de abilitare a genurilor (IAG) arată dacă femeile sunt foarte active în viața politică și socială. Acesta monitorizează numărul de locuri ocupate de femei în parlament; a femeilor legislatori; oficiali și manageri, și a numărului de femei angajate în domenii profesionale și tehnice – și disparitatea genurilor în venit, reflectarea independenței economice. Diferit de IDG, IAG arată inegalitatea oportunităților în anumite domenii.

Rep. Moldova se situează pe locul 55 dintre 93 țări incluse în IAG, cu o valoare de 0.547.

Combaterea schimbărilor climatice

În rezultatul emisiilor de dioxid de carbon (CO₂) și altor gaze de seră (GS) în trecut, lumea este supusă proceselor de schimbare climatică. Raportul Dezvoltării Umane din acest an identifică 2°C drept prag asupra căruia schimbările climatice ireversibile și periculoase vor deveni inevitabile. De asemenea, Raportul explică de ce dispunem de mai puțin de o decadă pentru a schimba tendințele și a începe să trăim în cadrul unui buget global durabil de carbon, cu o valoare anuală de 14,5 gigatone de CO₂ (Gt CO₂) pentru perioada de până la sfârșitul secolului 21. În prezent, emisiile sunt de două ori mai mari decât acest nivel. Dacă aceste tendințe vor continua, bugetul de carbon va expira către 2030, punând în mișcare procesele care duc la creșterile de temperatură cu 5°C sau și mai mult până la sfârșitul acestui secol --- similar schimbărilor de temperatură din ultima perioadă glacială acum 10,000 de ani în urmă.

Cu 0.1% din populația lumii, Moldova acoperă 0.0% din emisiile de gaze – în medie 1,8 tone de CO₂ pe persoană. Acest nivel de emisii este mai mic decât cel din Europa Centrală și de Est și CSI (tabela 3).

Țările OECD cu venit înalt conduc liga „infractorilor CO₂”. Cu doar 15% din populația lumii, ele acoperă aproape jumătate din toate emisiile. Dacă lumea întreagă ar emite ca țările OECD cu venit înalt - în medie 13.2 tone de CO₂ pe persoană, noi vom emite de 6 ori mai mult decât bugetul de carbon care ar asigura o dezvoltare durabilă.

Moldova a semnat și ratificat Protocolul de la Kyoto. Nefiind parte a Anexei 1 a Protocolului, Moldova nu este obligată să realizeze sarcini concrete pentru reducerea emisiilor de gaze de seră.

Tabela 3: Emisii de dioxid de carbon								
	Emisii totale(MtCO ₂)		Schimbarea emisiilor anuale de CO ₂ (%)	Cota emisiilor CO ₂ de emisii din totalul mondial (%)		Numărul populației (%)	Emisii de CO ₂ pe cap de locuitor (tCO ₂)	
	1990	2004		1990-2004	1990		2004	2004
Emitător de CO ₂	1990	2004	1990-2004	1990	2004	2004	1990	2004
Statele Unite	4,818.3	6,045.8	1.8	21.2	20.9	4.6	19.3	20.6
China	2,398.9	5,007.1	7.8	10.6	17.3	20.2	2.1	3.8
Federația Rusă	1,984.1	1,524.1	-1.9	8.8	5.3	2.2	13.4	10.6
Ucraina	600.0	329.8	-3.8	2.6	1.1	0.7	11.5	7.0
Polonia	347.6	307.1	-0.8	1.5	1.1	0.6	9.1	8.0
Kazahstan	259.2	200.2	-1.9	1.1	0.7	0.2	15.7	13.3
Estonia	24.9	18.9	-2.0	0.1	0.1	0.0	16.1	14.0
Moldova	20.9	7.7	-5.3	0.1	0.0	0.1	4.8	1.8
Tadjikistan	20.6	5.0	-6.3	0.1	0.0	0.1	3.7	0.8
Georgia	15.1	3.9	-6.2	0.1	0.0	0.1	2.8	0.8
Total global								
Țările bogate OECD	10,055.4	12,137.5	1.5	44.3	41.9	14.3	12.0	13.2
Europa Centrală și de Est și CSI	4,182.0	3,168.0	-2.0	18.4	10.9	6.2	10.3	7.9
Dezvoltare umană medie	5,944.4	10,215.2	5.1	26.2	35.2	65.1	1.8	2.5
Populație	22,702.5	28,982.7	2.0	100.0	100.0	100.0	4.3	4.5